



**SKRIV FOR LIV 2019**  
**UNDERVISNINGS-**  
**MATERIALE**

**7.-10. KLASSE - ENGELSK**



### **SKRIV FOR LIV 2019**

Materialet består af denne lærervejledning og de tilsendte postkort.

Materialet er målrettet 7.-10. klasse.

Materialet er gratis.

Redaktionen er afsluttet oktober 2019.

Redaktion: Michel Banz (ansv.), Anne Marie Thirup Christiansen (skribent og pædagogisk konsulent) og Lene Vendelbo / vendelbokommunikation.dk (red.)

Layout: Michel Banz

Forsidefoto: Marinel Ubaldo, Tyfon-overlever, klimaaktivist og menneskerettighedsforkæmper, står foran "Wall Street Bull" for at repræsentere lokalsamfund, der står op imod verdens største olie-, gas- og cementvirksomheder, som også er blandt de virksomheder, der har størst ansvar for klimakrisen. Fotograf: Michael Nagle/Greenpeace.

Amnesty International

Gammeltorv 8, 5. sal

1457 København K

Tlf. 33 45 65 65

[www.amnesty.dk/undervisning](http://www.amnesty.dk/undervisning)

E-mail: [undervisning@amnesty.dk](mailto:undervisning@amnesty.dk)



## INDHOLD

### BAGGRUND

Introduktion til Skriv for Liv .....	4
Om materialet .....	5
Tidsforbrug .....	5
Sådan underviser du i Skriv for Liv .....	5
Skriv for Livs succeshistorier .....	6
Kompetenceområde, fælles mål og læringsmål .....	7

### I KLASSELOKALET

Læringsmål inkl. opsamling .....	9
Red liv med dit brev .....	9
Diskuter Skriv for Liv-sagen: Grassy Narrows Youth .....	11
Øvelser om menneskerettigheder: Refleksion, snak og bevægelse .....	13

### KOPIARK

Kopiark 1: Grassy Narrows Youth + glossary

Kopiark 2: What did I learn?

Kopiark 3.1: Guide for your letter of appeal + inspiration

Kopiark 3.2: Guide for your letter of solidarity + inspiration

Kopiark 4: What are human rights (aktivitetskort)?

Kopiark 5: Questions to discuss: Grassy Narrows Youth

## BAGGRUND

### INTRODUKTION TIL 'SKRIV FOR LIV'

Menneskerettighederne er under et historisk pres. Verden rundt bliver mennesker udsat for grove krænkelse – alene på baggrund af deres køn, religion, etnicitet, politiske holdninger, eller fordi de bruger deres ret til at ytre sig. Millioner af mennesker lever i frygt på grund af staters og væbnede gruppers overgreb og brud på international ret. Det er blevet sværere og farligere at kæmpe for menneskerettighederne, men over hele verden sætter almindelige mennesker deres liv og sikkerhed på spil for at kæmpe for en bedre verden. Uden deres mod ville verden være mindre retfærdig.

Skriv for Liv er en global kampagne, der med pennen som våben bekæmper dødsstraf og diskrimination. Dine elever skriver breve til personer, som udsættes for krænkelse, eller til de myndigheder, der står bag. Brevene sendes fra hele verden – og de giver håb i ofte umulige situationer. Denne mulighed for handling opfatter mange elever som motiverende, fordi deres breve får reel betydning for den, der modtager dem. Eleverne kan være med til at handle og skabe resultater for mennesker i nød alene med pennen i hånden. Deres ord får betydning, værdi og giver mening. Ikke alene for modtageren i den anden ende, men også for dem selv, idet eleverne bliver bevidste om livets uretfærdigheder, og hvordan de selv kan værne om egne rettigheder.

Vi opfordrer eleverne til at skrive personlige breve til de mennesker, der udsættes for krænkelse, for at give dem håb og styrke i deres kamp. Eleverne kan også skrive til de ansvarlige myndigheder og hermed lægge et pres i sagen, så der skabes forbedringer for den enkelte.

Denne læring styrker elevernes almene dannelse samt deres interkulturelle indsigt og kan skabe empati og solidaritetsfølelse med de mennesker, der krænkes. Eleverne deltager således som aktive medborgere og får styrket deres personlige, kulturelle bevidsthed og værdisæt. Selv om krænkelse ofte foregår langt fra elevernes egen verden, er det oplagt at diskutere sagerne med udgangspunkt i de grundlæggende rettigheder, alle mennesker har, og som der er enighed om globalt set. Skriv for Liv begyndte i 2001 og er nu Amnesty Internationals største begivenhed med deltagere fra 208 lande. Sidste år blev der sendt knap seks millioner aktioner (underskrifter, e-mails, tweets, SMS'er, breve og tegninger) af sted for at hjælpe mennesker i nød ved fx at lægge pres på de ansvarlige myndigheder. Det er 500.000 flere aktioner end året før. Alene i Danmark deltog omkring 8500 elever.

I år har vi valgt at tage udgangspunkt i fem menneskerettighedsforkæmpere fra såvel Afrika, Asien, Nordamerika, Latinamerika som Europa – for krænkelse af menneskerettigheder er ikke kun noget, der foregår langt væk. Disse fredelige aktivister går imod myndighederne og magthaverne for bl.a. at bekæmpe diskrimination, sikre ytringsfriheden og forbedre rettighederne for unge og marginaliserede. Sagerne rummer mange etiske og moralske spørgsmål, der bearbejdes ud fra et globalt perspektiv.

## OM MATERIALET

- ▶ **Beskrivelser af de fem Skriv for Liv-sager**  
Med posten har du modtaget sagsbeskrivelserne. Alternativt kan du downloade sagsbeskrivelserne på [amnesty.dk/undervisning/skrivforliv](https://www.amnesty.dk/undervisning/skrivforliv). Fire af dem er på dansk og en af dem på engelsk. Den engelske finder du også i kopiark 1.
- ▶ **Skriv for Liv-postkort og klistermærker**  
Det har du også modtaget med posten. Eleverne kan bruge kortene til at skrive til de ansvarlige myndigheder.
- ▶ **Baggrundsdokument**  
Her kan du læse mere om de enkelte rettigheder. Du finder også henvisninger til supplerende litteratur og videoer. Du finder det hele her: [amnesty.dk/undervisning/skrivforliv](https://www.amnesty.dk/undervisning/skrivforliv)
- ▶ **To undervisningsmaterialer**  
Et til engelsklærere og et til øvrige faglærere. Materialerne ligner stort set hinanden: Det tværfaglige materiale henvender sig til dansk, historie, samfundsfag, kristendomskundskab og understøttende undervisning. Engelsk-materialet (som du er ved at læse nu) er rettet mod målene i engelsk, og kopiarkene er på engelsk. I begge materialer finder du øvelser, brevguider og meget mere.

## TIDSFORBRUG

Grundkernen i materialet er afsnittet om brevskrivning. Desuden er der muligheden for at arbejde mere i dybden med sagerne i afsnittene 'Diskuter Skriv for liv-sagen' og 'Øvelser om menneskerettigheder'. Tidsforbruget vil være mellem to lektioner (hvis du kun fokuserer på fx solidaritetsbreve) og ti lektioner, hvis du arbejder med hele forløbet.

## SÅDAN UNDERVISER DU I SKRIV LIV

Du kan bruge Skriv for Liv til at undervise om menneskerettighederne: Hvad betyder diskrimination? Hvad har miljø og menneskerettigheder med hinanden at gøre? Hvilken rolle spiller unge i forhold til menneskerettighederne?

I dette undervisningsmateriale har vi skrevet spørgsmål om sagen og krænkelserne, som du kan udlevere til eleverne. Vi har også udviklet en række øvelser, som kan bruges til at gøre rettighederne nærværende for eleverne. Hvis du har brug for mere baggrundsinformation om de enkelte rettigheder, så kan du læse baggrundsdokumentet.

**Skrive breve:** Hvis du kun har begrænset tid til Skriv for Liv, så opfordrer vi dig til kort at fortælle eleverne om kampagnen og til at få eleverne til at skrive breve til de ansvarlige myndigheder eller til de personer, der krænkes. Som nævnt har vi sendt jer nogle postkort, som I kan bruge i forbindelse med elevernes breve til myndighederne.

I må meget gerne selv udforme de breve, I vil sende til de personer, der udsættes for krænkelser. Eleverne kan selv lave en tegning, I kan skrive bag på et postkort med et dansk motiv eller blot skrive nogle ord på et A4-papir. I vælger selv.

Brevene kan skrives på både dansk og engelsk. I må gerne sende så mange breve som muligt, men I bestemmer selvfølgelig antallet. Klassen dækker selv portoudgifterne til Amnesty i Danmark. Alle breve skal sendes til os senest fredag den 3. januar. Adressen er:

### Amnesty International

Mrk.: Undervisning  
Gammeltorv 8, 5. sal  
1457 København K

Vi håber, at dette har givet dig et vist overblik over vores materiale. Ellers er du fortsat velkommen til at skrive til os med spørgsmål på [undervisning@amnesty.dk](mailto:undervisning@amnesty.dk) eller ringe på 33456565 (oplys, at det drejer sig om Skriv for Liv).

## SKRIV FOR LIVS SUCCESHISTORIER

Indledningsvis kan du vælge at vise eleverne et par korte videoer om Skriv for Liv:

Engelsk introduktion til kampagnen (2 min.):  
[youtube.com/watch?v=Oqt3rTVD300](https://www.youtube.com/watch?v=Oqt3rTVD300)

Dansk introduktion til kampagnen (4 min.):  
[vimeo.com/192441783](https://vimeo.com/192441783)

### WRITE FOR RIGHTS CASE FROM 2018

#### Marielle Franco – Danish school children worked on her case in 2018

In March 2019, two ex-police officers were arrested for killing Marielle Franco, the charismatic local politician, and defender of the poorest in Brazil. It was a small step towards justice. People worldwide wrote over half a million messages demanding: “Who killed Marielle Franco?” Monica Benicio, Marielle’s partner:

*“It helps me to get up in the morning... knowing that there is this big global network of affection.”*



Marielle Franco. Foto: Midia NINJA.

### WRITE FOR RIGHTS CASE FROM 2017

#### Mahadine – Danish school children worked on his case in 2017

In April, Mahadine, an online activist in Chad, walked free after spending more than 18 months in prison on fabricated charges. He had been facing a life sentence for a Facebook post critical of the government. Supporters took more than 690,000 actions for him. He said:

*“I want to express my gratitude to you all. I appreciate you, I love you, I respect you. Humanity.”*



Mahadine. Privat foto.

### WRITE FOR RIGHTS CASE FROM 2016

#### Young Women in South Africa – Danish school children worked on this case in 2016

Every day in Mkhondo in South Africa, young women fall pregnant. These girls do not know of birth control and have no opportunity to see a doctor. If people find out that they are pregnant, they risk being cast out by their family and their friends. Often, they give birth alone, with risk to their health and their lives. School children from all over the world wrote to the South African government and demanded that they take action. Young girls now receive better help throughout their pregnancies and during birth. Maria from Mkhondo:

*“Now we know that some other countries take care of us. We were not aware that the kids were aware of our challenges.”*



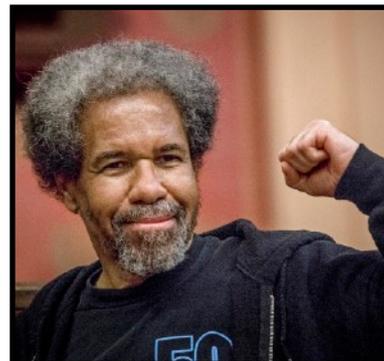
A young woman from Mkhondo receiving Write for Rights letters. Foto: Michel Banz.

## WRITE FOR RIGHTS CASE FROM 2015

### Albert Woodfox – Danish school children worked on his case in 2015

Woodfox was convicted to a life sentence and kept in solitary following the 1972 murder of a prison guard for which he has always professed his innocence. He insists that he and Herman Wallace were framed for the murder because they were members of the Black Panther movement. They were actively campaigning against the racial segregation that still existed in Angola prison in the 1970s.

Woodfox was finally released on February 2016. He had spent 43 years and ten months in solitary confinement. This is believed to be the longest anyone has survived in solitary in the USA. *“I can’t emphasise enough how important getting letters from people around the world is,”* said Albert. *“It gave me a sense of worth. It gave me strength – convinced me that what I was doing was right.”* Supporters took more than 650,000 actions for his release as part of Write for Rights.



Albert Woodfox. Foto: Pierre-Yves Brunaud / Picturetank.

## KOMPETENCEOMRÅDE, FÆLLES MÅL OG LÆRINGSMÅL

Materialet retter sig mod engelskundervisningen på 7.- 10. klassetrin (se vores andet undervisningsmateriale, hvis du vil læse om Skriv for Livs relevans i forhold til de øvrige fag).

Eleverne skal i Skriv for Liv-forløbet skrive breve på engelsk, læse og diskutere den canadiske sag fra Grassy Narrows. Undervejs i forløbet skal eleverne researche, dokumentere og bruge deres sproglige kompetencer i engelsk i samtaler, hvor de bl.a. skal argumentere for egne synspunkter.

Videre vil der i materialet være fokus på engelsksprogede dialogbaserede aktiviteter, hvor eleverne via kroppen og interaktion med hinanden skal leve sig ind i nogle af de situationer, som de udvalgte personer i materialet har oplevet. Hele forløbet skal derfor bruges som afsæt til at forholde sig til menneskerettighederne.

### MUNDTLIG KOMMUNIKATION (KOMPETENCEMÅL)

- ▶ Eleven kan deltage i længere, spontane samtale og argumentere for egne synspunkter på engelsk.

#### Lytning (fælles mål):

- ▶ Eleven kan indgå i spontane samtaler om forskellige emner i et sprog, der passer til situationen.
- ▶ Eleven har viden om høflighedsstrategier.
- ▶ Eleven kan deltage aktivt i en uforberedt samtale.
- ▶ Eleven har viden om gambitter til emneskift og til at tage og fastholde ordet.

### SKRIFTLIG KOMMUNIKATION (KOMPETENCEMÅL):

- ▶ Eleven kan forstå og skrive længere, sammenhængende tekster med forskellige formål på engelsk.

#### Læsning (fælles mål):

- ▶ Eleven kan forstå hovedindhold af enkle argumenterende tekster.

- ▶ Eleven har viden om enkle retoriske og argumentative virkemidler på engelsk
- ▶ Eleven kan forstå centrale synspunkter i autentiske tekster.
- ▶ Eleven har viden om hjælpemidler til læsning af tekster.

### Skrivning (fælles mål):

- ▶ Eleven kan udtrykke sig skriftligt afpasset formål.
- ▶ Eleven har viden om tekstskeletter.
- ▶ Eleven kan udtrykke sig skriftligt afpasset hensigt, modtager og situation i længere sammenhængende tekster.
- ▶ Eleven har viden om kriterier til valg af sprog og indhold.

## OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL

- ▶ Eleven opnår viden om menneskerettighederne.
- ▶ Eleven bliver bevidst om sin egen rolle i forhold til menneskerettighederne.
- ▶ Eleven opnår viden om og kan gøre rede for begreberne: diskrimination, oprindelige folk og ytringsfrihed.
- ▶ Eleven kan diskutere, hvordan mennesker kan opnå øgede rettigheder og indflydelse i samfundet.

## KONKRETE LÆRINGSMÅL

Navn	Land	Artikler i FN's verdenserklæring om Menneskerettigheder	Forslag til læringsmål
Grassy Narrows youth	Canada	<ul style="list-style-type: none"> <li>▶ Retten til ikke at blive diskrimineret (især i forhold til oprindelige folk her) (art. 2)</li> <li>▶ Retten til liv, frihed og personlig sikkerhed (art. 3)</li> <li>▶ Retten til fyldestgørende oprejsning for overgreb (art. 8)</li> <li>▶ Retten til en tilstrækkelig levestandard, bolig, mad, vand, klæder og sanitet (art. 25).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▶ Eleven kan dels redegøre for, hvad det vil sige at blive diskrimineret, dels reflektere over, hvordan det føles at opleve diskrimination på egen krop</li> <li>▶ Eleven kan diskutere overgreb mod etniske minoriteter i et land som Canada og drage paralleller til det danske samfund/Rigsfællesskab.</li> </ul>

## LÆRINGSMÅL INKL. OPSAMLING

**Tidsforbrug:** 15-30 min.

**Materialer:** kopiark 2.

### SÅDAN GØR DU

Præsenter eleverne for læringsmålene indledningsvis, og saml efter forløbet op vha. kopiark 2. Her kan dine elever formulere på engelsk, hvad de har lært af Skriv for Liv og om menneskerettighederne.

## RED LIV MED DIT BREV

### Formål:

Den helt centrale del af Skriv for Liv er, at eleverne kan skrive et appel- eller et solidaritetsbrev. Eleverne skal vælge en eller flere sager, som de gerne vil handle på.

Du bør introducere eleverne for de forskellige brevtyper og retningslinjer. I kopiarkene beskriver vi på engelsk, hvordan I kan opbygge et appel- og solidaritetsbrev, både sprogligt og indholdsmæssigt. I kopiarkene står der, at eleverne skal være opmærksomme på nogle ting, som du vil nævne for dem (se nedenstående afsnit). Du kan vælge at udlevere kopiarkene 3.1 og 3.2 til eleverne med Amnestys krav og anbefalinger, som de kan lade sig inspirere af.

### Send brevene til:

Vi vil bede jer om at indsende alle breve til Amnesty Internationals danske afdeling. Så sørger vi for at sende dem videre til modtagerne i de forskellige lande. Adressen er:

#### Amnesty International

Mrk.: Undervisning  
Gammeltorv 8, 5. sal  
1457 København K

**Send brevene til os senest den 3. januar.** Hvis I selv vil sende brevene direkte, så kontakt os for yderligere information om adresserne.

### OBS: Vigtige informationer

Du bør videreformidle dette til dine elever, før de går i gang med brevskrivningen. Det handler om særlige overvejelser og risici, og gælder både appel- og solidaritetsbrevene.

#### Grassy Narrows Youth, Canada

Vær opmærksom på ikke at fremstille de unge mennesker som ofre, da det giver en forøget risiko for fortvivlelse og ængstelse blandt dem.

## APPELBREVE (BREVE TIL MYNDIGHEDERNE)

**Tidsforbrug:** 60-90 min.

**Materialer:** kopiark 1 og 3.1

### SÅDAN GØR I

Vi har sendt nogle postkort til jer. Eleverne kan i grupper vælge at skrive appelbrevene på disse postkort. Eleverne kan selvfølgelig også selv udforme et brev og skrive det individuelt.

I brevet kan eleverne med egne ord beskrive de konkrete krænkelse, som menneskerettighedsforkæmperne bliver udsat for med udgangspunkt i sagsbeskrivelserne. Eleverne kan lade sig inspirere af Amnestys guide og inspiration i kopiark 3.1. I finder en gloseliste i kopiark 1.

## SOLIDARITETSBREVE

**Tidsforbrug:** 60-90 min.

**Materialer:** kopiark 1 og 3.2.

### SÅDAN GØR I

Vi har ikke sendt jer kort, som I kan bruge til solidaritetshilsnerne. Vi opfordrer eleverne til selv at udforme et brev gerne med udsmykninger eller fotos, så de fremstår personlige for de menneskerettighedsforkæmpere, der skal modtage dem.

Vær opmærksom på særlige risici og overvejelser – se vores særskilte afsnit.

I brevet kan eleverne skrive, hvad de tænker eller føler, når de hører om den konkrete sag. De kan også skrive lidt om sig selv eller nogle oplevelser, de har haft. Generelt er det en god ide at opfordre eleverne til at tænke over, hvad den enkelte menneskerettighedsforkæmper kan have brug for at høre i den konkrete sag. Eleverne kan lade sig inspirere af Amnestys guide og inspiration i kopiark 3.2. I finder en gloseliste i kopiark 1.

## DISKUTER SKRIV FOR LIV-SAGEN: GRASSY NARROWS YOUTH

**Tidsforbrug:** del 1: 30 min. Del 2: 45 min.

**Beskrivelse:** Eleverne undersøger og diskuterer Skriv for Liv-sagen om de unge aktivister fra Grassy Narrows (Canada). Personerne i casen stammer fra et oprindeligt folk, der kæmper for oprejsning samt retten til at leve i et område, der ikke er ødelagt af forurening.

Eleverne læser casen og arbejder med forståelses- og diskussionsspørgsmål. Opgaverne har til formål, at eleverne får viden om menneskerettighederne i al almindelighed samt de konkrete menneskerettigheder, der overtrædes i denne case.

Videre skal eleverne arbejde med begrebet 'diskrimination' (fra den canadiske regering) og perspektivere til andre grupper, der oplever at blive diskrimineret.

### DEL 1: WARM UP – WHAT ARE HUMAN RIGHTS?

**Materialer:** kopiark 4 og en saks.

**Forberedelse:** Udskriv kopiarkene, og klip dem ud.

**Formål:** at kickstarte elevernes sproglige kompetencer på engelsk, tanker og eksisterende viden om emnet menneskerettigheder. Eleverne lærer om, hvordan menneskerettighederne fortsat bliver brudt forskellige steder i verden, og hvordan vi alle kan gøre en forskel – eksempelvis gennem en kampagne som Skriv for Liv.

### SÅDAN GØR DU

Inddel eleverne i små grupper. Lad dem diskutere, hvad de umiddelbart kender til:

- ▶ Brainstorm and discuss: What are human rights?
- ▶ What do we already know about the topic?

Brainstorm: Giv dernæst hver gruppe en bunke post-its, hvor de skriver eksempler på menneskerettigheder, forkæmpere, typer af overgreb osv. ned.

Lad hver gruppe kort fortælle, hvad de har skrevet ned på deres post-its og hvorfor.

Fordel nu de otte kort med reference til FN's verdenserklæring om Menneskerettigheder og de otte 'aktivitetskort' til hver gruppe. Bed grupperne om at matche rettighederne med eksemplerne. Det vil sige, hvilke daglige aktivitetskort passer sammen med en artikel fra FN's verdenserklæring om Menneskerettigheder. Bed dernæst eleverne om at finde deres post-its frem igen – hvis det er muligt for dem, kan de nu forsøge at matche deres post-it eksempler med eksemplerne fra menneskerettighederne.

Bland derefter grupperne, og bed eleverne om at diskutere deres svar på engelsk.

#### Sådan kan svarene se ud:

Article 3 (article 13)	I walk freely in my town without fearing for my life
Article 12	I do not have to disclose my personal life to my teacher
Article 13	I can go wherever I want in Denmark freely

Article 18 (article 19)	I speak freely about my beliefs
Article 19	I use social media and say what I think on different topics
Article 24	I play with my friends
Article 25	I go to see a doctor if I am sick
Article 26	I can go to school and study

Der er mere end én mulig løsning for nogle af rettighederne. Dette er en god mulighed for at markere, at rettighederne er koblet sammen. Forklar, at menneskerettighederne er udelelige, indbyrdes forbundne og afhængige. Hvis man fjerner en rettighed, kan det påvirke de andre.

## DEL 2: GRASSY NARROWS YOUTH

**Materialer:** kopiark 1 og kopiark 5. (Hvis du vil have bedre indsigt i de enkelte rettigheder, så henviser vi til vores baggrundsdokument [amnesty.dk/undervisning/skrivforliv](https://www.amnesty.dk/undervisning/skrivforliv)).

### SÅDAN GØR DU

Brug Google, og lav en billedsøgning på 'Grassy Narrows Youth' enten på smartboard eller elevernes smartphones/tablets. Diskuter med eleverne, hvad de tror, at denne sag kommer til at handle om og hvorfor.

Læs i fællesskab sagen om Grassy Narrows, og lad eleverne genfortælle den for hinanden to og to med egne ord (på engelsk).

Undersøg, hvor Grassy Narrows (Canada) er placeret på et kort sammenlignet med Danmark. Del dernæst eleverne ud i grupper á tre-fire og udlever kopiark 5, som de skal diskutere og finde mulige forklaringer til. (NB: Spørgsmålene er udviklet til en bred målgruppe, så vær opmærksom på at differentiere dem til lige præcis din klasse).

Saml op på elevernes svar og undersøgelser i plenum, eller lad evt. grupperne fremlægge deres svar på skift.

Ønsker du og din klasse at dykke dybere ned i sagen om det oprindelige folks i Grassy Narrows kamp for retfærdighed, kan I sammen læse artiklen her: [amnesty.ca/our-work/issues/indigenous-peoples/indigenous-peoples-in-canada/grassy-narrows](https://www.amnesty.ca/our-work/issues/indigenous-peoples/indigenous-peoples-in-canada/grassy-narrows) eller tjekke Grassy Narrows egen hjemmeside ud: [freegrassy.net](https://www.freegrassy.net)

# ØVELSER OM MENNESKERETTIGHEDER: REFLEKSION, SNAK OG BEVÆGELSE

Her kan du gå mere i dybden med menneskerettighederne. Ved hjælp af øvelserne kan eleverne reflektere over, hvad menneskerettighederne er, og hvad de betyder for dem: Hvordan ville eleverne agere, hvis deres rettigheder blev krænket? Hvordan føles det, når vi mister det, vi tager for givet og knap nok tænker over til hverdag?

Vi har skrevet udsagn på engelsk, som du kan nævne for dine elever.

Ved hver øvelse skriver vi om tidsforbrug, det materiale, du skal anvende, forberedelse af øvelsen, formålet, og hvordan du gør. Øvelserne er lette at gå til og kræver kun lidt forberedelse.

Kapitlet er inddelt i følgende afsnit og tre øvelser:

- ▶ A human rights defender – what is that?
- ▶ Discrimination – is that so bad?
- ▶ Freedom of speech – what does that mean to me?

## A HUMAN RIGHTS DEFENDER – WHAT IS THAT?

**Tidsforbrug:** 45 min.

**Forberedelse:** Som lærer kan du læse vores afsnit om 'menneskerettighedsforkæmpere'. Det finder du i vores baggrundsmateriale.

**Formål:** at give et indblik i, hvad det vil sige at være menneskerettighedsforkæmper.

### SÅDAN GØR DU

Eleverne skal tænke på personer, som de måske har hørt om i historien, der har forsvaret menneskerettighederne fx Edward Snowden, Martin Luther King, Nelson Mandela, Malala Yousafzai. Lav en fælles brainstorm på tavlen over navne, som I kender til. Inviter dernæst eleverne til at komme op og skrive de særlige karakteristika, roller og evner ud fra den enkelte menneskerettighedsforkæmper, de har nævnt. Hvad kæmpede de for og hvorfor?

Stil derefter følgende spørgsmål til dine elever:

- ▶ When you think about a human rights defender, do you think about a man or a woman?
- ▶ When you think about a human rights defender, do you think about grown-ups or young people?
- ▶ What do indigenous people and human rights have to do with each other? How does it connect?

Hvis svaret er, at eleverne mest tænker på mandlige menneskerettighedsforkæmpere, kan du forklare, at kvindelige menneskerettighedsforkæmpere generelt er mindre anerkendte i samfundet. Diskuter evt., hvilke årsager, der kan være til dette. Diskuter også, hvilken effekt det har, når en gruppe mennesker står sammen om en sag – hvad kan være på spil?

### A single person vs. a group of people?

Diskuter nu, hvordan de unge fra Grassy Narrows passer ind i denne brainstorm. Er der fællestræk, og er der ting, der adskiller sig? Hvordan og hvorfor?

- ▶ What difference does it make that young people fight for a cause (and not only grown-ups)?
- ▶ What difference does it make that a group of people fight for a cause instead of an individual such as Malala Yousafzai?
- ▶ In Grassy Narrows, a group of young indigenous people is fighting: What exactly are they fighting for and why?
- ▶ Why do you think that many indigenous people around the world are fighting for the right to exist? What might they be up against?
- ▶ Bonus question: Do you know any other indigenous people who have fought for their rights to exist and to preserve their culture and way of living?

### Your own definition

Eleverne kan reflektere og snakke om, hvad der ligger i begrebet 'human rights defender'. Skriv derefter, hvad I kommer frem til på tavlen.

Fremlæg derefter Amnesty Internationals definition på en menneskerettighedsforkæmper (se afsnittet om menneskerettighedsforkæmpere i baggrundsmaterialet).

**Video:** Du kan afslutningsvis vise dine elever videoen Are you a human rights defender? Det finder du på følgende link: [www.youtube.com/watch?v=1RLMap05Za4](http://www.youtube.com/watch?v=1RLMap05Za4)

## DISCRIMINATION – IS THAT SO BAD?

**Tidsforbrug:** 25 min.

**Materialer:** et lokale med plads til, at eleverne kan stille sig op på en række. Sørg for, at der er plads til, at eleverne både kan gå fremad og tilbage.

**Forberedelse:** Sæt borde og stole i et hjørne, brug et andet lokale, eller gå udenfor. Vi har skrevet udsagnene på engelsk, så du kan læse dem højt for dine elever.

**Formål:** at fremme elevernes forståelse for de mennesker, der bliver udsat for diskrimination fx det oprindelige folk i Grassy Narrows.

### SÅDAN GØR DU

Eleverne skal starte med at danne en lige linje. Forklar eleverne, at du nu vil læse nogle udsagn/karakteristika op (i nedenstående kasse). Hvis de passer på dem, skal de enten træde et skridt frem eller tilbage. Øvelsen foregår i stilhed.

Efter at have læst udsagnene højt, så fortæl eleverne, at du har lavet denne øvelse med dem for at afgøre, hvem der vil blive fritaget for lektier i den kommende uge: De elever, der har taget flest skridt fremad, er dem, som vil blive belønnet!

Vent lidt på elevernes reaktion.

Stil derefter følgende spørgsmål til dine elever:

- ▶ You were not rewarded. How did that make you feel?
- ▶ You were rewarded. How did that make you feel?

- ▶ Is this treatment fair?
- ▶ Do you think that this could happen to someone in real life? Give some examples.
- ▶ What kind of discrimination do you think that the youth in Grassy Narrows face in their lives?
- ▶ Why do you think that they feel unfairly treated?
- ▶ What can they do to fight against discrimination and injustice?
- ▶ Why do you think we do this exercise? What does it mean? Would you like to add questions to the list?

**Afrunding:** Forklar eleverne, at de selvfølgelig får de samme lektier. Men at nogle mennesker behandles forskelligt på grund af, hvem de er, og hvad de tror på. I kan vælge at snakke mere om diskrimination, og at forskelsbehandling kan være baseret på forskellige karakteristika som fysik, oprindelse, seksuel orientering, alder med videre.

## FREEDOM OF SPEECH – WHAT DOES THIS MEAN TO ME?

**Tidsforbrug:** ca. 45 min.

**Materialer:** flip chart eller tavle og post-its.

**Formål:** at beskrive, hvordan ytringsfriheden vedrører elevernes liv.

### SÅDAN GØR DU

Eleverne skal bruge de udleverede post-its. Her skal de skrive (på engelsk), hvordan de udtrykker sig til daglig fx at danse, skrive eller 'like' på de sociale medier. Når de har skrevet deres post-its, klister eleverne dem op på tavlen, så alle kan se dem. Giv eleverne nogle få minutter til at kigge på sedlerne.

Spørg så eleverne, hvorfor de udtrykker sig på disse måder? Hvorfor er det vigtigt for eleverne at have forskellige måder at udtrykke sig på? Bed eleverne om at finde sammen i par og diskutere, hvad det ville betyde for dem, hvis de fra i morgen ikke længere fik lov til at udtrykke sig på disse måder?

- ▶ Ville det have stor indflydelse på deres daglige aktiviteter/deres venskaber?
- ▶ Hvad ville det få dem til at føle?

- ▶ I am a boy: Take one step forward.
- ▶ I am a girl: Take one step backward.
- ▶ I have brown eyes: Do not move.
- ▶ I have green/blue eyes: Take one step forward.
- ▶ I am taller than 1.65 meters: Take one step forward.
- ▶ I have two, or more, siblings: Take one step backward.
- ▶ Both my parents have a university degree: Take two steps forward.
- ▶ I am Christian or atheist: Take one step forward.
- ▶ I have travelled to more than five countries: Take one step forward.
- ▶ My parents were both born in an African or the Middle Eastern country: Take two steps backward.
- ▶ I can choose freely what I want to eat: Take one step forward

- ▶ Ville det gøre dem kede af det? Hvorfor? Eller hvorfor ikke?
- ▶ Ville det gøre dem vrede? Hvorfor? Eller hvorfor ikke?

Saml op på elevernes svar i plenum. Spørg dine elever om, hvad der kom ud af deres samtaler:

- ▶ Did anything surprise you?
- ▶ What surprised you?
- ▶ Why do you think this surprised you?
- ▶ Do you think that there are situations where you can harm others by making use of your freedom of speech?
- ▶ What is the main purpose of this human right – freedom of speech? When is freedom of speech meaningful and important? And when can freedom of speech be damaging?
- ▶ Some people make use of hate speech and discrimination. What is that?
- ▶ Why do these people argue that is a legal right and a part of freedom of speech? Do you agree? Why/why not?

### Discuss with a partner

- ▶ How do you think that the youth of Grassy Narrows make use of their freedom of speech?
- ▶ What are their possibilities?

### Photo exercise

Make a Google image search and find pictures from Grassy Narrows.

You can also follow the link and browse the pictures from a demonstration in Grassy Narrows:  
[pulitzercenter.org/reporting/burgeoning-courage-and-power-faces-youth-activism-grassy-narrows](https://pulitzercenter.org/reporting/burgeoning-courage-and-power-faces-youth-activism-grassy-narrows)

Lad eleverne beskrive de forskellige billeder og udpege det billede, der gør størst indtryk på dem. Lad dem derefter forklare, hvor vi ser eksempler på brugen af ytringsfrihed:

- ▶ Describe what you see in the pictures: What is happening, and where is it taking place? Which picture makes the biggest impression on you and why?
- ▶ Find examples of 'freedom of speech' in the pictures. Describe (in your own words) what freedom of speech is and how someone is making use of this human right in the pictures.
- ▶ Do you believe that they can make a difference by using their voices (freedom of speech)? Explain your answer.

### Afrunding

Forklar eleverne, at mange mennesker over hele verden ikke kan udtrykke sig frit, og at nogle mennesker bliver fængslet, alene fordi de udtrykker sig kritisk eller blot udtrykker det, som de tænker.

Hvis du vil gå i dybden med emnet omkring ytrings- og forsamlingsfrihed og savner flere øvelser, kan du se i vores temahæfte om dette emne, der ligger på hjemmesiden. Det er udviklet til lærere for 7.-10. klasse. Hæftet indeholder øvelser om, hvad ytrings- og forsamlingsfrihed er, hvorfor rettigheden er vigtig, grænser for ytringsfriheden og meget mere.

Du kan downloade materialet gratis på: [amnesty.dk/undervisning/bestil-undervisningsmaterialer/ytringsfrihed](https://amnesty.dk/undervisning/bestil-undervisningsmaterialer/ytringsfrihed)

# KOPIARK 1: GRASSY NARROWS YOUTH

## Canada



### “OUR COMMUNITY CAN’T WAIT ANY LONGER”

Jianne Turtle, 13, is a member of the Indigenous Anishinaabe community of Grassy Narrows in Canada. While the community's youth are fighting for a better future, she says the government *“has been talking a lot but hasn't done anything.”*

The people of Grassy Narrows have been hard-hit by mercury poisoning after the government allowed a pulp mill to dump 10 tonnes of waste into a river in the 1960s. The damaging effects are still seen today. Rodney Bruce, 25, says, *“I've always been taught that if you do something wrong, you have to fix it.”*



Protest banners at Grassy Narrows. Foto: Jon Schledewitz/www.kickittitbreaks.com.

Fishing is an essential part of their way of life. But for over 50 years, mercury has contaminated the fish, making them dangerous to eat. This has robbed the Grassy Narrows people of their health and eroded their culture and traditions. The government has done very little to improve what is currently the country's worst health crisis.

In 2017, the government promised to deal with the crisis “once and for all.” This requires cleaning-up of the river, providing specialised health care, and compensating for the community.

The youth of Grassy Narrows won't give up their fight until the Canadian government keeps its promises. Canada must help restore what mercury has taken from the people of Grassy Narrows.

### GLOSSARY

Indigenous: oprindelig (her menes den oprindelige befolkning)

Community: lokalsamfund

Grassy Narrows: et område i provinsen Ontario, Canada

Government: regering

Hard-hit: hårdt ramt

Mercury poisoning: kviksølvforgiftning

Pulp mill: papirfabrik

Waste: affald

Essential: uundværlig

Contaminated: forurenet

Robbed: frataget

Eroded: nedbrudt

Requires: kræver

Cleaning-up: rensning

Providing: levering (af)

Health care: sundhedsydelser fx lægehjælp

Compensation: erstatning (økonomisk)



## KOPIARK 3.1.

### A) GUIDE FOR YOUR LETTER OF APPEAL

The purpose of an appeal letter is to make the recipient take action in order to help fulfil the human rights of certain groups or individuals. The appeal letter should point out that certain human rights are being violated and that it is important that the recipient helps ensure that these rights are respected. This can be done by appealing to the recipient's obligation, conscience, or reason - hence the name appeal letter. Appeal letters are often sent to government officials, presidents, prime ministers, mayors or members of royal families. They have the necessary power to act upon human rights violations and as representatives of the state they are obliged to respect human rights.

The language of an appeal letter is very important, in order for the recipient to take the letter seriously. It is important to be polite no matter what the recipient has done. The main purpose of the appeal letter is not to express your own opinion. The most important thing is to get the recipient to take action and protect the human rights.

#### THE CONTENT OF AN APPEAL LETTER

- ▶ The date on which the letter was written. The date should be written in the top right corner of the letter.
- ▶ The greeting to the recipient. You may use the recipient's title, such as Your Royal Highness, Madam/Mister President or Mr. / Mrs. Mayor.
- ▶ Introduction – A brief description of the purpose of the letter. An introduction should help the recipient understand why he or she has received the letter and what you think he or she needs to do.
- ▶ Appeal – Also called the body text. This describes the violation and presents the arguments for why the recipient should help. The sender decides which arguments to stress: The recipient's obligations, the rights of the violated person or the emotional consequences.
- ▶ The closing – This repeats and emphasizes what the sender wants the recipient to do to stop the violation. It is a good idea to end the letter politely, e.g., 'yours sincerely'.
- ▶ Your full name – Maybe also your school's address so that the recipient knows where he or she can address their reply to.

## **B) HOW TO PHRASE YOUR LETTER OF APPEAL**

### **GET INSPIRED BY THE SUGGESTION IN THE BELOW**

Write to the Canadian government and tell them to restore what mercury has taken from the people of Grassy Narrows. The community and their future generations must be allowed to live in a thriving community and a healthy environment.

## KOPIARK 3.2.

### A) GUIDE FOR YOUR LETTER OF SOLIDARITY

A letter of solidarity aims to give the recipient hope and to strengthen his or her hopes in succeeding in their struggle for justice. Although the content is important, the mere act of receiving the letter is of great importance in itself. The letter shows the recipient that he or she is not forgotten and that they are not fighting on their own. It shows that people are aware of the violations taking place and are struggling for the rights of the recipient.

The content and language of a solidarity letter can also help to provide the recipient with hope. The solidarity letter can be written in many different ways, and the content can vary. Sometimes it may be a good idea to write compassionately about the abuses and to write about your feelings when you first heard about the story of the recipient. You could also write about something completely different that does not relate to the violation, for instance, about your own life. Instead of writing, you could also send your own drawing. It is up to you to try to assess what you think the receiver needs to hear.

The recipient of a solidarity letter is often the person who has been subjected to human rights violations. The letter can also be sent to friends or relatives of the violated person. This means family, friends, etcetera. In some cases, it is impossible to send letters of solidarity directly to the recipient because it is prevented by authorities or the ones responsible for the violations.

#### THE CONTENT OF A LETTER OF SOLIDARITY

- ▶ The date on which the letter was written. The date should be written in the top right corner of the letter.
- ▶ Greetings to the recipient.
- ▶ Content – See the description above.
- ▶ End – It is a good idea to end the letter politely, e.g. 'yours truly' or 'yours sincerely'.
- ▶ Your full name – Maybe also your school's address so that the recipient knows where he or she can send their reply.

#### **OBS: Vigtige informationer**

Vær opmærksom på, at der er ting, du ikke må skrive om i brevene. Det vil din lærer informere dig om.

## B) INSPIRATION

### GET INSPIRED BY SOME OF THE SENTENCES IN THE BELOW:

- ▶ Think about what the Grassy Narrows Youth might want to hear in their situation.
- ▶ You could thank them for trying to protect the environment – perhaps you could tell them about a piece of nature which you enjoy.
- ▶ You could tell them about what you and fellow students do for the climate, e.g., school strikes.

### **OBS: Vigtige informationer**

Vær opmærksom på, at der er ting, du ikke må skrive om i brevene. Det vil din lærer informere dig om.

## KOPIARK 4: WHAT ARE HUMAN RIGHTS?

### A) ARTICLES FROM THE UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS

#### Article 3

Right to life and to live in freedom and safety

#### Article 19

Right to freedom of expression

#### Article 12

Right to privacy

#### Article 24

Right to rest and leisure

#### Article 13

Right to freedom of movement

#### Article 25

Right to a standard of living adequate for your health and wellbeing

#### Article 18

Right to freedom of thought, conscience and religion

#### Article 26

Right to education

#### OBS: Vigtige informationer

Vær opmærksom på, at der er ting, du ikke må skrive om i brevene. Det vil din lærer informere dig om.

## B) ACTIVITY CARDS

I walk freely in my town without fearing for my life

I speak freely about my beliefs

I do not have to disclose my personal life to my teacher

I play with my friends

I go to see a doctor if I am sick

I can go to school and study

I can go wherever I want in my country freely

I use social media to say what I think on different topics

## **KOPIARK 5: QUESTIONS TO DISCUSS**

### **GRASSY NARROWS YOUTH**

Discuss the following questions in groups

#### **GENERAL QUESTIONS**

- ▶ Describe the case in your own words.
- ▶ Which human rights are violated in this case?
- ▶ What does it mean that the youth of Grassy Narrows fight together for their cause?
- ▶ Have you ever fought for a cause with someone else? What did it mean to you that you fought together and not on your own?

#### **INDIGENOUS PEOPLE'S RIGHTS**

- ▶ Translate the word Indigenous. What does the word mean?
- ▶ What you think characterizes indigenous people? Write down some examples of indigenous people.
- ▶ Research: who are the Anishinaabe people?
- ▶ What does the river area in Grassy Narrows mean for the Anishinaabe people's culture and traditions?
- ▶ Indigenous people have special rights compared to minorities. Discuss why this might be.
- ▶ Do you know if Denmark has violated the rights of indigenous peoples throughout history? If yes – when and against whom?
- ▶ Why is it so crucial and important for the Anishinaabe community that the river in Grassy Narrows gets cleaned up by the Canadian government?
- ▶ What have been the consequences of the pollution for the Anishinaabe community and their way of living?

#### **DISCRIMINATION**

- ▶ Discuss the word 'discrimination'. Explain what it means and give examples of discrimination.
- ▶ Do you think that it is discrimination to pollute someone's home without cleaning it up?
- ▶ Why do the Anishinaabe community in Grassy Narrows feel discriminated? And by whom?
- ▶ Young people are taking the lead in Grassy Narrows and are the ones protesting against injustice. How are they making use of their human rights?
- ▶ Do you know any other young human rights defenders? Write down a few examples.

#### **THINK ABOUT ...**

- ▶ What has this case made you wonder about?
- ▶ What have you learned from this case?
- ▶ If you could say or write something directly to the young people in Grassy Narrows, what would it be?